

TOE AAN EEN NIEUWE
INRICHTING VAN UW PRAKTIJK?

5 tips voor uw verbouwing

Hoe zorg je bij een verbouwing of nieuwbouw voor een functionele, flexibele en toekomstbestendige huisartsenpraktijk? De combinatie van een hele lijst eisen en wensen is vaak een hele puzzel, zegt Lex van Waarden, coördinator van de bouwadviesgroep-LHV. “Maar het loont om die puzzel te maken. Je hebt er twintig jaar lang iedere dag profijt van.” Vijf aandachtspunten van Van Waarden en de ervaringen van huisartsen die ze in de praktijk hebben gebracht.

1 Maak duidelijk onderscheid tussen rust en onrust

Een strakke scheiding tussen de publieke ruimtes van een huisartsenpraktijk en de zones waar de medewerkers hun werk doen, is een ‘ijzeren regel’ voor de (her)inrichting van een praktijk, zegt Lex van Waarden. “Het onrustgebied is de entree, de frontoffice, de wachtkamer. Dat moet geheel gescheiden zijn van het werkersdeel: de spreekkamer, de behandelkamer, het lab, et cetera. In die rustige zone moeten mensen hun werk kunnen doen zonder te worden afgeleid. Beide zones hebben hun eigen toiletgroep.”

De kracht van een duidelijke schei-

ding tussen de publieke zone en het werkgebied is volgens Van Waarden dat een huisarts ervoor kan kiezen om wel of geen mensen tegen te komen. “Als je via de wachtkamer naar de backoffice moet, kun je door mensen in die wachtkamer worden aangesproken. De ene dag vind je dat misschien prima, de andere dag komt het je slecht uit. Dan is zo’n scheiding fijn.”

Ernst van Grondelle, huisarts in Driebergen, kan erover meespreken. Hij werkt sinds enige maanden in een nieuw gebouwd gezondheidscentrum met meerdere huisartsenpraktijken.

“In ons vorige pand hadden we niet eens echt een wachtkamer. Het gebouw was een soort pijpenla, waarbij de deuren van de spreekkamers uitkwamen op de gang waarin mensen zaten te wachten. Nu hebben we een apart deel met entree, balie en wachtkamer, die gescheiden zijn van het rustigere deel met onder andere backoffice, spreekkamers en lab. Dat werkt heel plezierig. Het is bijvoorbeeld fijn dat ik naar de assistentes kan lopen zonder dat de mensen in de wachtkamer mij zien. Op zich is het niet erg om een paar mensen te groeten, maar soms is het plezierig om niet gezien te worden. Bijvoorbeeld als je spreekuur uitloopt. Dan wil het nog weleens vragende blikken opleveren als je even voor overleg naar de assistente loopt.”

‘Soms is het plezierig om niet gezien te worden. Bijvoorbeeld als je spreekuur uitloopt’

2 Hou de looplijnen rustig

Het patroon van looplijnen en verkeersstromen verdient een grondige doordinking, benadrukt Van Waarden. Een 'onhandige' inrichting van de looplijnen is meestal niet makkelijk te herstellen. Zo kort mogelijke loopafstanden vormen uiteraard een belangrijk uitgangspunt, maar rust gaat vóór lengte, is het principe van de bouwadviesgroep-LHV. Liever een paar meter omlopen dan langs de balie of de entree om patiënten op te halen. Looplijnen door werkruimten en door de wachtkamer moeten vermeden worden.

"De maximaal wenselijke afstand van de wachtkamer naar een spreek- of behandelkamer is zo'n 15 à 20 meter", zegt Van Waarden. "In oude gebouwen zoals een verbouwde school is dat niet altijd te realiseren. Voor de laatste kamer, aan het eind van de gang, moet je dan simpelweg verder lopen. Als je een patiënt hebt die slecht ter been is, gaat daar wel kostbare tijd mee verloren."

Het werkgebied van de assistentes vraagt om korte, efficiënte looproutes. Frontoffice, backoffice, behandelkamer en laboratorium moeten dicht bij elkaar zijn. "Het is praktisch om even de autoclaaf in het lab te kunnen uitrusten en ondertussen het oog te houden op een patiënt in de behandelkamer."

Patiënten zijn gebaat bij goed 'leesbare' looplijnen door het gebouw, zeker als het gaat om een gezondheidscentrum met meerdere dienstverleners. "Die leesbaarheid zit in de indeling, maar ook in bijvoorbeeld kleur en belettering. Je kunt allerlei mogelijkheden inzetten om patiënten zo intuïtief mogelijk de weg te laten vinden." Voor patiënten is het daarnaast fijn als ze na een bezoek aan de dokter het gebouw niet via de wachtkamer hoeven te verlaten, zegt Van Waarden. "Als je een slecht-nieuwsgesprek hebt gehad, loop je liever niet met een betrand gezicht langs andere patiënten."

'Rust gaat vóór lengte. Liever een paar meter omlopen dan langs de balie om patiënten op te halen'

BEREIDING

Handboek Bouw Gezond- heidscentra

Half mei verschijnt het nieuwe Handboek Bouw Gezondheidscentra, een uitgave van de bouwadviesgroep-LHV. Via de website houden we u op de hoogte van de bestelmogelijkheden. Kijk op www.lhv.nl/bouwadvies

Wat kan de LHV voor u doen?

Overweegt u een verbouwing of heeft u plannen voor nieuwbouw? De bouwadviesgroep-LHV denkt graag met u mee. Of het nu gaat om één kleine vraag of een compleet plan. De bouwadviesgroep-LHV kan adviesplattengronden maken waarin onder andere de 'gouden regels' uit dit artikel zijn verwerkt.

De bouwadviesgroep-LHV geeft onafhankelijk advies en verricht geen uitvoerende taken. U kunt hier ook terecht voor een second opinion over een plattengrond of een bouwtekening die een (interieur)architect voor u heeft gemaakt. Meer weten? Mail bouwadvies@lhv.nl.

BOUWADVIES

3 Doe meer met de wachtkamer

De wachtkamer is tijdens spreekuren een intensief gebruikte ruimte. Het is zonde, zegt Lex van Waarden, als die vierkante meters buiten de spreekuren om nergens voor gebruikt worden. "De wachtkamer is een grote ruimte, die relatief veel leeg staat. Als je daar goed gebruik van maakt, neemt de totale druk op het aantal vierkante meters af."

De mogelijkheden zijn talrijk: de grieprik kan er gegeven worden – bij voorkeur met een speciaal aangelegde looproute die de efficiëntie verhoogt. Ook voor voorlichting aan patiëntengroepen, bijvoorbeeld over COPD, of teambijeenkomsten is een wachtkamer vaak geschikt te maken. Al die nevenfuncties moeten dan wel in het ontwerp zijn meegenomen. Denk aan een monitor die geschikt is voor zowel voor patiëntinformatie (tijdens spreekuren) als voor presentaties tijdens vergaderingen. En, niet

onbelangrijk: zorg voor een flexibele inrichting met verplaatsbare meubels. Ook andere grote ruimten, zoals de teamkamer, kun je multifunctioneel gebruiken. Gezondheidsplein De Bolle Bieste in Zwolle heeft zo'n ruimte, van liefst 75 vierkante meter, vertelt huisarts Edy de Jong. "Die gebruiken we voor eigen teambijeenkomsten en patiëntvoorlichting, maar ook verhuur aan derden. Zorgondernemers, buurtzorg, maar ook een Vereniging van Eigenaren uit de buurt huren die ruimte zo nu en dan. We denken ook aan wijkactiviteiten voor kinderen of ouderen. Zo'n ruimte geeft op de lange termijn flexibiliteit: mocht de huisartsenzorg over 25 jaar er heel anders uitzien, dan kan er bij wijze van spreken ook een Italiaanse broodjeszaak in."

4 Zorg voor een toekomstbestendige indeling

Je wilt als huisarts geen verlengsnoer nodig hebben in je gloednieuwe spreekkamer. En al helemaal niet onder een tafel moeten kruipen om stekkers te verwisselen. Het is een open deur, maar daarom niet minder belangrijk: bedenk hoeveel apparaten stroom nodig hebben en op welke plek die staan. En bespaar dan vooral niet op het aantal stopcontacten. Van Waarden: "Functionaliiteit moet er zijn van het kleinste tot het grootste niveau. Voor de spreekkamer geldt bijvoorbeeld: zorg ervoor dat je als behandelaar het dichtst bij de deur zit, zodat je in geval van agressie het eerst buiten bent. En zorg

ervoor dat patiënt en huisarts elkaar niet in de weg lopen als de een patiënt zich weer aankleedt en de huisarts de handen wast." Op gebouwniveau raadt Van Waarden vooral flexibiliteit aan. "Niemand kan in de glazen bol zien hoe het over tien jaar is. Misschien zijn huisartsen dan wel terug bij hun kerntaken en werken die andere medewerkers samen in een ander gebouw. Of misschien breiden praktijken juist nog

'Liever geen verlengsnoer in je gloednieuwe spreekkamer'

verder uit. In de ideale situatie realiseer je een kamer méér dan je nodig hebt en verhuur je die aan bijvoorbeeld een diëtist of fysiotherapeut. Mocht je in de toekomst ruimtegebrek krijgen, dan kun je die kamer alsnog bij de praktijk trekken."

Huisarts Van Grondelle uit Driebergen was blij met de blik die de bouwadviesgroep-LHV wierp op het eerste ontwerp van het gezondheidscentrum waarin zijn praktijk is gevestigd. "Door dat advies hebben we op dezelfde oppervlakte meer spreekkamers kunnen realiseren dan oorspronkelijk het plan was. Daar ben ik achteraf heel blij mee."

BEREIDING

5 Leg de technische lat hoog

De overheid heeft in het zogeheten Bouwbesluit vastgelegd wat de minimale technische eisen voor gebouwen zijn. Dat is fijn, zegt Van Waarden, maar een moderne huisartsenpraktijk zou op het gebied van bijvoorbeeld ventilatie en geluidsisolatie geen genoegen moeten nemen met een 'zesje'. "Als bouwadviesgroep-LHV hebben wij daarom die eisen aangescherpt; wij hanteren op een aantal punten scherpere richtlijnen dan het Bouwbesluit voorschrijft. Als je toch aan het bouwen slaat en je wilt een goede praktijk, leg de lat dan hoog."

Niet iedere ruimte vraagt om dezelfde voorzieningen. "De ventilatie-eisen voor een gang hoeven bijvoorbeeld minder scherp te zijn dan de eisen voor een behandelkamer. Daar wordt een zwevende wond behandeld of staat een potje urine open, terwijl even later de volgende patiënt binnenkomt. Hetzelfde geldt voor een volle wachtkamer: daar moet goed geventileerd worden."

Een ander belangrijk punt is de geluidsiso-

latie van de spreekkamers. "Daarin gaan wij bewust verder dan het Bouwbesluit voor gezondheidsgebouwen voorschrijft. Wat in een spreekkamer gezegd wordt, moet absoluut niet verstaanbaar zijn in de kamer ernaast."

Gezondheidsplein De Bolle Bieste heeft in hoogwaardige klimaatbeheersing geïnvesteerd, vertelt De Jong. "Alle ruimten kunnen binnen een halfuur een paar graden warmer of kouder worden. Dat is prijzig, maar we hebben er absoluut geen

'Wat in een spreekkamer gezegd wordt, moet absoluut niet verstaanbaar zijn in de kamer ernaast'

spijt van. Apotheek, fysiotherapeut of psychotherapeut – iedereen heeft eigen behoeften op het gebied van verwarming en verkoeling. Zowel zomer als winter werkt het perfect."

